

УРЕЂУЈЕ:
НАЦИОНАЛНА
РЕДАКЦИОНИ ОДБОР
БИБЛИОТЕКА
 УРЕДНИШТВО И
 АДМИНИСТРАЦИЈА
СРБНЕ ГОРЕ
 УЛ. СЛОБОДЕ 5 и 6
 ТЕЛЕФОН Број: 21

ЗЕТА

ЂУРЂЕ
СРНОЈЕВИЋ

ПОЈЕДИНИ БРОЈ 1 ДИНАР.

ГРОМЈЕСЕЧНА
 ПРЕТПЛАТА 12 ДИН.
 ЗА ИНОСТРАНСТВО
 ДИН. 25

ОГЛАСИ ПО УТВРЂ. ТАРИФИ.
 Текст дин. 15 по 1. см.

ГОДИНА I

Све што се тиче листа
 слаати на администра-
 цију „ЗЕТА“

НЕДЈЕЉНИ ЛИСТ
 ПОДГОРИЦА, недјеља 6. јула 1930. год.

РУКОПИСИ СЕ НЕ
 ВРАЂАЈУ

БРОЈ 7.

За изједначење пенсија и додатака

Недавно је било у јавности говора о измјени закона о чиновницима грађанског реда. Писало се, да је комисија за израду тог закона овај већ спремила и чекало се само да он прође кроз надлежни форум, па да се санкционише. Али се одједном то некако задржа и од тог новог закона не би још ништа. А тај закон, поред осталих новости и одређења, како се писало и говорило, имао је изједначити пенсије оних државних пензионера, који су пензионисани по старим законима са пенсијама, које се уживају по закону из 1923. г.

Када се радило на томе, да се изједначе пенсије на ших официра пензионисаних по законима пређашњих наших краљевина Србије и Црне Горе са пенсијама оних, који су били пензионисани по новом закону о устројству војске и морнарице, држало се, говорило и писало, да ће се одмах по свршетку тог посла уредити и питање изједначења пенсија и пензионера грађанског реда. И док је за односне пензионере-официре прије неколике године учињено оно што је требало учинити, измјенама и допунама у *Закону о народном признању заслужним за отаџбину*, дотле чиновници грађанског реда пензионисани по старим законима не добише још то исто. А њихове су пенсије такве и толике, да се они и породице им обично муче животом, што се вели, као топац водом, не могући од својих пенсија имати ни најмање животне потребе. Зато је било и јесте изједначење њихових пенсија према ранговима и годинама службе са пенсијама оних, који бише пензионисани по новом закону,

једно од најакутнијих питања у нашој држави. То је ноторно за сваког у нашој земљи. Али ја ћу ипак рећи даље нешто као образложење горњег мишљења.

Плате чиновничке по старим законима Србије и Црне Горе биле су према предратној валути. А она је била јача од данашње по њеном ефекту у купопродаји најмање двадесет пута. Управо рјећи су артикли од којих се данас може купити за 20 динара, оно што се пред прошли рат могло купити за један динар. Узевши то у обзир, држава је новим чиновничким законом створила могућност опстанка својих чиновника тако, што им је поред додатака одредила и плате, да обично чиновници примају ове мјесечно толико, колико су по пређашњим законима примали годишње. И кад се пензионису на ту плату по новом закону, могу с породицама им лијепо и безбрижно живјети од својих пенсија. Они, пак, чиновници, који се пензионисаше по старим законима, добише пенсију по својој систематској плати, коју су по њима имали. Али не наравно, да своју пенсију примају по пређашњој валути (бар по курсу данашње златне валуте), но у данашњим нашим банкнотама. А што је данас та и таква њихова пенсија?! Више него мизерија! Има људи у Србији и Црној Гори, који су читав свој вијек провели у државној служби и дошли до највећих положаја у тим нашим државама а за све вријеме свог дугог службовања улагали у пенционе фондове тих држава 6% и 5% у злату; па ипак је њихова данашња систематска пенсија једва од по 200—300 динара мјесечно. А који

послужитељ или жандарм пензионисан по новом закону нема неколико пута толику мјесечну пенсију?! Не једном се десило писцу ових редака, да баш у Београду сrete којег од својих старих професора или директора из гимназије, који и ако врло стари и немоћни герељају од јутра до мрака од куће до куће, дајући приватне лекције, да би злехудо прехранили себе и своје породице! Јер и ако су читаво пола вијека провели као радници у школи, једва да имају по око 2000 динара пенсије и додатака мјесечно. А што је то и за гдје друго, а камо ли за Београд?! Међутим и ђаци ђака тих просвјетних ветерана пензионисани по новом закону имају неколико пута веће додације од њих. Овакве судбине су као ти моји негдашњи наставници и многи други пензионери: бивши професори, инспектори, директори, начелници и други некада високо постављени државни функционери, па и неки бивши министри.

Има случајева, да су двојица једнаких квалификација, исто вријеме провели у државној служби и били порангу и плати на једнаким положајима па један пензионисан мало пред ступање новог закона у живот, а други мало иза тога. И онај, којег је нови закон затекао у служби можда само нешто дана, има неколико пута већу пенсију од оног, који је пензионисан нешто дана пред новим законом.

Ово што наведосмо није право. То се опазило на врховима наше државе и пошло се да се ово исправи. Но одуговлачење у томе је мучење за много људи у нашој држави, који су својим животом и радом задужили ту државу и народ ко мање, а ко више. Стога

законодавна измјена у њихову корист требала би да дође што прије.

Није добро ни то, што се не дају додаци на скупоћу свијема пензионерима без разлике. Кажу да се и то има исправити новим чиновничким законом. Наиме, имао би престати важити чл. 16. рјешења Министарског Савјета од 8. октобра 1924. г. Д. Р. Бр. 107.201. То би било право. Додаци на скупоћу управо нијесу ништа друго, но нека врста ажије на нашу поратну валуту. Значи држава осјећа да се чиновницима и пензионерима том валутом не даје у виду плата и пенсија оно, што ми се вистини дугује, па им то накнађује додацима. И што се то државе тиче, што један њен пензионер има приватне дохотке од имања или рада, па да му стога не даје додатке — ону ажију? Апсолутно је се то не тиче. Неко је улагао деценијама у пенциони фонд, да би имао личну и породичну пенсију. И оно што данас на име тога прима нико му не поклања, већ му се враћа оно, што је уложио. И како му се то не враћа у валути, у којој је он улагао, треба да му се то накнади додацима без обзира има ли он или не каквих било личних прихода. Дужник према дужитељу (у којем су односу за дати случај држава и њен пензионер) не треба и не смије о томе водити рачуна, већ свој дуг исплаћивати, па био дужитељ богат или сиромаш.

Надати се, да ће се све горње исправити новим чиновничким законом, који је у пројекту и чији пролаз кроз законодавни форум и санкционисање као озембли сунце чекају многи наши држављани, који заслужују по свему, да им та држава учини правду. х.

РАД ДРЖАВНЕ ТРГОВАЧКЕ АКАДЕМИЈЕ У ПОДГОРИЦИ

Школска година 1929/30. завршена је у Државној трговачкој академији у Подгорици. На крају године бројно стање ђака било је овако:

I разред 45 ученика-ца од којих 33 мушка 12 женских;

II разред 43 ученика-ца од којих 28 мушких 15 женских;

III разред 38 ученика-ца од којих 24 мушка 14 женских.

Пало је с првог полагања поправног испита:

Из I разреда 11 ученика-ца

Из II разреда 16 ученика-ца.

Из III разреда 3 ученика-ца.

Међутим је пало на годину само 4 ђака из свих разреда.

Успјех у науци је прилично неповољан, јер је средња оцјена на концу другог семестра била ова:

За I разред 2, 63

За II разред 2, 53

За III разред 3, 14.

Исто тако је вредноћа неповољна, јер је изгледала овако:

За I разред 1, 83

За II разред 1, 54

За III разред 2, 13.

Судећи по овим цифрама може се закључити, да је интересовање ђака за позитиван успјех у науци минимално и да се настоји само «провући» кроз школу на погодан начин, који дакако нема везе с историјатом марливошћу ђака. А ова марљивост била би и нарочито напредна за ђаке стручних школа, пошто стручне школе имају више практичан, него историјски значај.

За просуђивање свих карактеристичних момената по рад једне стручне школе као што је Државна трговачка академија у Подгорици неминовно би било потребно имати при руци годишњи извештај, који је дирекција академије дужна израдити. Колико нам је познато такав

извештај није објављен, што свакако претставља један велики недостатак.

Државна трговачка академија у Подгорици као стручна школа није у нашим крајевима популарисана. Интересовање за похађање академије је локално. Већина ђака, који су кроз ове последње три године од када постоји похађали академију полазе из среза подгоричког и даниловградског, а подручје академије је знатно веће (двје ранје области). Тешко је тражити узроке оваквог локалног значаја академије у Подгорици, ма да се осјећа прешна потреба да се академија на неки начин популарише, јер досадашњи њен локални значај био могао штетити даљем развоју ове тако важне стручне школе за наше пасивне крајеве.

Један велики недостатак за Подгоричку трговачку академију јест тај што никаквих кабинета нити збирке за познавање робе и технологију нема, без свега тога не може се замислити позитиван успјех рада у академији. Затим недостају сале за контоарске радове, ђачку штедионицу и друге практичне установе, које знатно потпомажу практично усавршавање ученика за самостално занимање у привредним предузећима. Да би се ови недостаци отклонили, потребно је управити свестрану акцију, да се Подгоричка трговачка академија подигне на степен онакве школске установе, која би одговарала потребама данашњице у правцу јачег оспособљавања наше омладине за практичне циљеве живота. Знатан дио такве акције падао би у дужност Подгоричке општине која је највише позвана, да се брине о напретку, Трговачке академије у Подгорици. X.

П Р И В Р Е Д А

Загребачки „Јутарњи Лист“ од 25 Јуна 1930. г. доноси са сједнице Индустриског Одсјека Коморе за Трговину, Обрт и Индустрију у Загребу слиједећи извештај Комориног Генералног Тајника г. Дра Цуваја о привредној конференцији у Подгорици и привредним приликама у Зетској Бановини

..... Др Цувај надаље реферира о утисцима што су их привредници стекли путујући кроз Црну Гору, те проучавајући економске прилике Зетске Бановине. Вели да је Црна Гора додуше пасивни крај али да постоји могућност да се тај крај подигне, па чак и претвори у активно подручје.

Спомиње да има могућности развитка и индустријализације нарочито гледе шумарства ну и у погледу других индустријских грана, само би то питање требало проучити. Радна је снага зетске бановине, услед владајуће

незапослености јефтина, водена пак јака, па би се на згодним мјестима могле подизати разне индустрије, које би дале народу могућности зараде. Исушењем Скадарског језера омогућила би се обскрба тамошњег пућанства и у аграрном погледу, а унапређење туризма дало би зараде свим оним елементима, којима тај начин зараде боље одговара. Привредници који су судјеловали на Дубровачкој конференцији били су ванредно лијепо примљени од пућанства зетске бановине, представника власти, а нарочито тамошњих привредних организација на првом мјесту подгоричке коморе. Др Цувај апелује на присутну господу, да би се извољели личним посјетима увјерити о љепоти крајева зетске бановине, а том згодом и проучити тамошње економске прилике“

Пуштајући овај реферат пошт. г. дра Цуваја, ми се надамо да ће он имати корисног одјека на наше економске прилике тиме

што ће онамошњи привредници - капиталисти руковођени општим напосе сопственим интересом хтјети посјећивати од сада чешће поједине крајеве зетске бановине, личним додиром са овамошњим привредницима и испитивањем на терену овамошњих привредних прилика. Доћи до увјерења да заиста има мјеста пласирању њихових капитала у разна индустријска предузећа и она за развијања туризма. Њихов би капитал био уносно пласиран, наше сировине нашле могућност брже и боље прође, незапосленост би исчезавала а то би све дјеловало на јачање привреде и економско побољшање нашег краја у вези тиме и економско снажење целе наше државе.

Илија Златичанин
ЗНАМЕНИТИ ПОДГОРИЧАНИ

ЈОВО ШЕСТИЋ

Шестићи, Стијовићи и Поповићи од којих је Поп Бошко који је спасао владику Данила кад је био објешен о вратима града Подгорице, дакле ово су ограници који произлазе од Вуковића, племнића и јунака из доба Иванбеговога.

После Јова Лисичића појавио се Јово Шестић, који је своје јунаштво, рад и патриотизам изводио у сасвим другом правцу. Кнез Данило, нови господар Црне Горе, много је полагао на подгоричке Србе, Јова Шестића са друговима, који се истицао у свакој прилици.

Турци су га мрзели и трудили су се на све начине да га погубе. Једном приликом било је наговорено четрнаест Арбанаса да га убију и да му опљачкају кућу. Јово се бранио у чему су га добро помагали његова сестра Јека, Јово Шановић и кадија Бибезић, који му је по својој служавки слао фишке. Најпосле се одбранио.

Јово је знао, да га Турци мрзе и да му пријете, стога је неколико пута бјежао у Црну Гору. Али 1852 није се могао одбрани кад је у Подгорицу дошао Омер-паша, којему су Турци све саопштили. Да би сву своју кивност излио, Омер нареди да га одведу Хотском гором за Скадар и кад нађу познато мјесто, које је од пута удаљено да га ту жива закопају, како му се трага неби знало. Фамилија Јовова дуго је тражила даби дознала за Јова али није у томе успјела. Јово је у Хоту има свога побратима Хак-Шабана, који је често у Јовову кућу долазио. Било је мало после Јовове погибије Хака је пошао у лов. Имао је хрте и загаре. На једном, сви пси су се зауставили и почели да лају. Хака је мислио да су приметили у каквој јами кртицу или лиси-

цу. Када се приближио, видео је како пашчад чепркају ногама по једној хумци. Одмах се сјетио да ту има нешто, стога је пошао кући, позвао браћу и момке узели су алат и пошли на лице мјеста. Кад су раскопали хумку, исчистили леш и опрали лице, Хака је у мртвом лешу упознао свога побратима Јова Шестића!

Тек тада се дознало за мртви леш овога живог мученика и великог Србина.

СКАКАВЦИ СУ ДОБИЛИ КРИЛА

Ми смо у прошлим бројевима нашега листа изнијели, шта се све предузело противу скакаваца.

Ако саберемо цифру, која се је потрошила на уништавање, мислимо да неће пријести преко Дин. 80.000 то нашем скромном мишљењу. По је и су више мала цифра, која је утрошена за сузбијање скакаваца.

Рад је у сваком погледу успио. Скакавци који су сада добили крила, чине врло мале штете, или скоро незнатне.

Један је велики број уништен и то баш онда, када су хтели направити големе штете.

Радовима на терену сузбијања скакаваца руководио је инж. г. Полексић који је много допринио на уништавању ове штеточине.

ЕКОНОМСКА КРИЗА НА СЕЛУ

Економска криза која се данас опажа у пуној мјери на селу, последица је социјалног поремећаја који је наступио после светског рата. Тај премећај је у свима гранама друштвене производње, а специјално код нас. — Економски фактори су се измијенили, па се наравно измијенила и читава равнотежа и у духовном и материјалном смислу вароши и села. Варош која по свом начину живота није толико конзервативна ипак се у колико толико могла оријентисати према новим приликама. Али са селом стоји сасвијем друкчије, а специјално са нашим. Оно није никако могло да се тако брзо прилагоди новој фази друштвеног живота, и промјени које су тако нагло наступиле после светског

рата биле су у стању, јасно је као дан, избацити га из нормалног колосјека. А после? А после је морала наступити катастрофа. Сељак лута, тражи *modus Vivendi* ствара нови начин живота да буде у сагласности са поратним временом. Али баш то тражење га је бацило у безизлазан положај, јер је самим тим створио једно хаотично стање у коме нити умије да се снађе — оријентира, тим пре што не дозвољавају његове материјалне могућности. — пре свега морамо нагласити да сељак, сматрајући да је тим изабрао најправилнији пут, стопу у стопу следи данашњу моду те су и његове потребе данас много веће него пре рата. Домаћу производњу тканина и многих продуката заменили су фабрични производи, који коштају много новаца, а до којих сељак тешком муком долази. Ако би се наметнуло питање да то није Бог зна шта, јер постоји ту један обичан начин размене производње — сељак продаје своје пољопривредне продукте и своју сировину (кожу, вуну и т. д.) и зато добија фабричну робу коју жели набавити. Али баш у томе и јесте та ствар. — Наш сељак није навикао — научио на трговачке послове непостоји никаквих сидикалних организација, које би њихове производе на тржиштима продавале по одговарајућој тарифи фабричних производа) Пласирање фабричних продуката је данас на нашем селу узело најшире размјере. Има огромна већина села, специјално код нас у Ц. Гори у којима се ципеле или женска хаљина од фабричних тканина у опште није могла ни у једној кући наћи што она ријеч за живу главу, а данас у тим истим селима, не може се наћи куће у којој многи чланови немају свих тих луксузних ствари.

Како разменом производње путем уновчања својих производа никако не може набавити ни десети део тих скупостности, то му остаје једини излаз продаја својих добара што се највише види у сталном опадању стоке у нашим сточарским предјелима где је она била главни извор

благостања. Но није ни то све. Економски преображај и увођењем нових економских фактора (банке) у једној до зла Бога великој мјери, у опште су пореметили читав систем равнотеже и бацили сељака у један безизлазан положај. Банке су понудиле зајмове на мјенице. Сељак који најприје није схватио мјенични зајам у суштини прихватио га је обе ручке. Али како је све те зајмове трошио без икаквог рационалног система како га није употребљавао на поправку пољопривредних добара, него на луксузе и сличне ствари које су ушле у моду, то су се многи једнога дана нашли на ништа без ништа. Банке пак са своје стране (ријеч је о приватним трговачким банкама) не само да су ма учем било показале попустљивости према дезоријентисаном сељаку, него су га, имајући тако врло подесан терен, што је могуће више са високом каматном стопом и протесним трошковима опгерећивали које је морао плаћати. Оне наравно полазе са »принципа непролонгирања«, не имајући у виду да сељак не може тако лако доћи до новаца, јер са својим производима не може подмирити данас ни највиталније потребе.

Кад се уз то још дода, неколико узастопних неродних година, онда је по све разумљиво, што се данас сељак налази у једном врло тешком положају. **Р.**

ГОДИШЊАК

НАСТАВНИКА ПОДГОРИЧКЕ ГИМНАЗИЈЕ, ПОДГОРИЦА 1930. ГОД.

Годишњак наставника подгоричке гимназије је прва едиција у низу који ће се наставити сваке године. То је у исто вријеме и прва појава ове врсте у нашој бановини. У овогодишњем првом броју прилози су махом историско-филолошког карактера, неки са чисто научном тенденцијом, други са популарисаних научних истина. У првом чланку, г. ДР Шкерковић износи на еклатантан начин и својственом му концизношћу сву велику улогу нашег села кроз нашу историју, и убијеђењем, којем се тешко отети, улива истину да наш средњовековни, политички и економски обесправљени себрак под Турцима раја, даје живе силе нашег великог препорода у XIX вијеку Г. Мајер научничком минуциозношћу и ерудичијом, која прелази карактер оваквих издања, брижљиво приступа ра-

справљању о анатичким елементима топономастике подгоричког краја. За жаљење је што су штампарске прилике онемогућиле употребе грчких текстова, који су замењени латинским. Г. Вукчевић у лијепом написаном чланку прати у кратку развој нашег књижевног језика. Г. Мајић у првом чланку поставља своју тезу о појави икавизма код подгоричких муслимана, а у другом подвлачи стваралички рад жена у нашој народној књижевности. Г. Божовић, који се последње време бави изучавањем веза између наше и арбанашке народне књижевности, даје интересантно поређење између наше народне пјесме

Зидане Скадра на Бојани и сличне песме код Арбанаса. Познати археолог г. Новици објављује своја ислитивања римских водовода код Подгорице и Дукље. Г. Радуловић је дао слику Подгорице с географско-етнолошке тачке гледишта. Г. Паовић је евоцирао трагични догађај од 1874 познат у историји под именом Подгорички покољ, а г. Лаиновић је дао збијену скицу друштвеног живота у Подгорици за вријеме турске владавине. Г. Мартиновић претира улогу зелене биљке као фактора у исхрани органског свијета, а г. Тупоња расправља питање о изворима енергије.

Књига, као што се види, заинтересоваће и задовољиће широк круг читалачке публике. Најзад она ће задовољити и све оне наше грађане, који су прошле године радили на прослави педесетогодишњице ослобођења Подгорице, јер својом појавом она означава златан датум у аналима ове вароши.

Књижевни оглас

Стављам до знања свим друговима, пријатељима и познаницима, да ћу спискове претплатника, на дјело „КРВАВИ КАМЕН“ закључити на 20 јула ове године, — те према томе број у штампу отпочети.

Молим скупљаче — претплатнике, да похитају до овог дана, пошљу спискове, а новац ће након растурања књига.

МОЈА АДРЕСА:
ВУКАШИН Б. БОЖОВИЋ,
п. пуковник у пензији.
ЦЕТИЊЕ.

ИЗЈАВА

Са којом изјављујем да сам напao Сава Станишића шумара из Бјелопавлића што сам год рекао противу истог код Округног Суда у Колашину има се сматрати само подвала.

Ову подвалу учинио сам зато што нијесам био нормалног стања што је и сами Суд у Колашину утврдио својим решењем Број 216/29.

Подгорица, 30 јула 1930 г.

Споштовањем,
Саво Селић
Молер из Колашина.

Гостовање Цетињског позоришта.

У понедељак 23 пр. мј. група чланова Цетињског позоришта гостовала је у Подгорици. Групу је предводио позоришни редитељ г. Васо Косић, који је у заједници са познатом глумицом г-ђом Елзом Радомском приредио добар програм од свега по мало.

И поред тога што је публике било мало, а програм се изводио у башти хотела »Империјал«. Све је изведено добро. —

Била је заступљена оперета: драма, глума, рецитација и шала.

Двије сличице из оперете »Фластика и Грофица Марица« изведене су на задовољство.

»Голгота« од М. Јакши и »Луда« од Петефија приказане су од г. Петричића и г. Мугоше одлично.

Шалу »Пред испитном зрелостси« од М. Беговића извели су г-ђа. Радомска г. Косић и Петричић прилично добро.

Програм је успио, али су ипак мање дали него што смо очекивали.

Пресуда за убијство пок. ЂОРЂИЈЕ БОЖОВИЋА

Још нам је свјежа успомена на недавно погинулог шофера Ђорђију Н. Божовића, из Подгорице, којег је крајем новембра мјесеца прошле године убио пуниша Савовић, на мјесту званом »Бандовића мост« код Андријевице.

Колико је покојни Ђорђија био омиљен међу овд. грађанством, најбољи је доказ: онакав његов величанствени спровод, какав се у Подгорици до данас ријетко памти.

Крајем матра мјесеца ов. год. пред Андријевачким Округним Судом одржан је претрес противу Савовића због извршеног злочина, и, после претреса Савовић је био осуђен на седам година робије и губитак часних грађанских права на свагда. Савовића је тужио Држав. тужиоц г. Радослав Драговић судија Округног Суда на Андријевици, а бранили га адвокати г. г. Марко Даковић, Јово Лукачевић и Јанко Дрљевић.

Но, услед изјављене жалбе од стране браниоца оптуженог, Велики Суд у Подгорици снизио је Савовићу казну само на ДВИЈЕ ГОДИНЕ ЗАТВОРА.—

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE ĐURĐE
ORNOJEVIĆ

ГРАД МЕДУН
НА ДАН ОСВОЈЕЊА ОД ТУРАКА 1878. ГОДИНЕ.

P. S.
ПЕРИФЕРИЈА

Са нестрпљењем сам сачекао дан, када сам се требао састати са познаницом. — Састанак је био залазан, како народна песма гласи: „Ни на њеном ни на моме двору, већ под ружом старог Ђеиван-Аге „Џамију изабрасмо као најподесније место. Од ње воде путеви у разним правцима.

Тачно у седамнаест часова појави се она иза једног, а ја иза другог ћошка. Ишли смо у сусрет насмејани, као да смо једном другом хтели пребацити: „Где си? Ја одамно чекам!“

Срданије се поздрависмо него прошлога дана. — Стварали смо нове и будилн старе успомене из детињства, што нам је правило нарочито задовољство.

Нисам ју питао куда ћемо! — Знала је моје намере. —

Дмнас ћемо се прошетати улицом у којој по најновијој статистици живи деведесет и четири способне девојке — кандидаткиње за удабу. —

Не чекајући мој пристанак ухвати ме за руку повуче у правцу улице, која није била далеко.

— Сањала сам те? Настави

враголасто девојка „Сан је био тако диван? Ах! Ту се најљепше наужива.“

— Реци што си сањала голубице.

— Нећу.

Понављам! Сан је био толико леп. — Па ено данас ћемо га остварити. Шетаћемо се до касно у ноћ.

У разговору дођосмо до почетка улице.

Стадосмо као покврсни аутомат.

Послуживши се са рођеним искуством отпоче девојка:

Извини што те саветујем као пејо Владику, али ја боље познајем староварошанке.

Приликом проласка морамо нарочито пазити, да никога не мимоиђемо, а да му се не јавимо. — Цела ова улица добро познаје правила „лепог понашања.“ Бићемо предмет опште пажње, а и критике. —

Сад храбро и куражно напред. — Кренимо се као да смо требали поново освајати једном већ заузету тврђаву. —

Знао сам да ми треба стално скидати шешир, те сам га у напред ставио под мишку, као слепац гусле.

Вијугава улица пружала се

Зашто пропада?

Скупимо се сви кад пропадне, а не упитамо се између себе никад: зашто пропада? Ко? Умјетност, умјетник, пјесник, књижевник, сликар, новинар. и т. д. Него просто као неке бабе скупимо се на гробу умјетности и почињемо да кукамо позивајући Јупитера, Зевса, Венеру, Божињу талије и нарочито тужне жалопојке, па се на крају крајева посвађамо и хватамо се за чаше ко ће прије да напије Богу Бахусу и потсјетити га на своју дужност. Да својом моћи утјешу подрпане капуте, провиреле панталоне, дугачке незачешљане косе и подеране ципеле, кроз које се прсти виде?

Зашто пропада? Зашто? Што је сва умјетност прешла у дјелокруг Богу Меркуру и он сада о њој води рачуна. На мјењачком столу продају се поједина дјела. Ако неко дјело боље одскочи на мермерној плочи, боље је и дјело. За њега се више плаћа. Добија се боља цијена.

Но све то није ништа, него највише пропада од разних конзорција. Јер код добрих трговачких послова математика је ца-

рица истине. Што више то боље. Конкурентије се нема. Цијене се копирају на берзи, али се истина плаћају по споразуму. Свако је дјело, дјело. Главна је ствар, да је у рукама конзорције Јер само њихова роба, служи као првокласна.

Књижаре ће бити пуне дјела. Бакалски момци савијаће фишеке од њих. Пиљаци ће савијати сир каквом сиротном зидарском раднику.

Свак ће бити просто.

Умјетници неће постојати.

**Ширите,
оглашујте,
и претплаћујте се на лист
„ЗЕТА“**

између скоро оронулих кућа испред сваке куће, са једне и друге стране капије намештено је по неколико повећих каменова, на којима махом седе старије жене. —

Корачали смо као са неким страхопоштовањем, те смо са страхом ушли у улици.

На самом улазу седијаше једна старија госпођа, која нас је прва приметилa. — Учтиво јој се јависмо и приђосмо мало окуражени. — Интересантно! Улица је била празна. Неколико деце немилосрдно удараху малу лоптицу. Нико више!

Као да је задрхтала телефонска жица између оне која седијаше на улазу и оних жена које бежу при излазу улице.

Окитише се капије и прозори. — добише своје господаре.

Мало пре пуста а сада жива и прометна улица, доби сасвим другачији изглед.

Клањали смо се лево и десно, чак и оној деци која прекидоше игру.

Једна старија госпођа, као да неће, добаци полугласно: ко је овај, Грдан се вукао? Лијепо ли ће се замаћи, настави друга.

Кад смо били на средини улице, да се икако могло вратили би се. — Није се могло. Ишли смо напред.

Од деведесет и четири девојке учинило ми се да има три пута толико:—

Природно лепе и елегантне. Нашминкане, напудране пошашане посетише ме на паришке булеваре, па и ако не знам шта је булевар.

И девојке су понешто добацивале.

Кад дођосмо до краја улице, пред нама се простираше пространо Ђемовско поље.

Свежи и чисти ваздух промени нам боју лица, Није ни чудо. Добили смо слобду.

У разговору прође нам време неосетно, тако, да се одједанпут створисмо као пучин и иначе пустог поља.

(Наставак на петој страни.)

„Ривиера“

фабрика свих врсти сапуна одликованих на интернационалној изложби у Паризу, препоручује потрошачима своје производе као најсавршеније.

»РИВИЕРА« фабрика сапуна
КОТОР — ДАЛМАЦИЈА.

ДРЖАВНА ХИПОТЕКАРНА БАНКА
ГЛАВНИ ФИЛИЈАЛ — ЦЕТИЊЕ

ДАЈЕ ЗАЈМОВЕ:

НА ПОДЛОЗИ НЕПОКРЕТНИХ ИМАЊА

НА ЗАЛОГУ државних хартија од вредности као и акција Народне банке. Камата је 7% без икаквих трошкова. На обвезнице ратне штете даје се зајам у висини од 350—дин. по комаду. Тако исто ломбардује и државне бонове по врло повољним условима са 90% садашње вредности.

РЕЕСКОНТУЈЕ:

мјенице новчаних завода са 8% нето интереса.

ПРИМА УЛОГЕ НА ШТЕДЊУ
и плаћа 6% интереса годишње.

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД

Председник Владе и Министар Унутрашњих Дјела прописао је правилник о организацији К роду Банских вијећа. — Потом правилнику Вијеће сазива Бан једанпут годишње и оно заседа свега петнаест дана — Чланови вијећа, имају да прате економски и социјални развитак појединих срезова и вароши; и да о тим питањима изграђују и подносе своје представке. — Ниједан члан вијећа не може се мијешати у управне послове власти нити вршити интервенцију.

Ових дана одржана је у Београду конференција претставника организација новчаних завода Југославије, на којој су донешене резолуције: о државним и привилегованим новчаним установама: о закону о коморама; о закону о Акционарским друштв-

има; о каматној на кредите и на улоге; о порезу; и о кулуку, као Бановском прирезу.

Прије неки дан отворене су нове ваздушне линије Прага Загреба и Загреб Сушак. Тако је Праг везан са нашим приморјем.

Сазнаје се да ће се Њ. В. Краљ Александар састати у Синају са Њ. В. Краљем Румуније и да ће на том састанку бити говора о могућности уже сарадње помеђу Југославије и Румуније, нарочито на бази заједничких аграрних интереса.

Паришке новине пишу, да се ради на зближењу између Мале Антанте са Мађарском, у погледу стварања прве привредне групе држава, која би послужила као база за велику Европску федералну унију.

У вече ће ученици дати концерт у башти „Хотела Имперјала“. Програм концерта биће објављен плакатама кроз варош. Пошто ће у програму бити одабране тачке соло певања уз пратњу клавира, балет, рецитације и мелодрамације то ће Подгорица имати једно лепо уметничко вече, па се надамо да ће и посета бити обилна.

Исправка

У прошлом броју нашега листа нехотом се поткрала грешка, да је Вукале Вукчевић, бив. полицијски писар осуђен на годину и девет мјесеца строгог затвора, због фалсификата и утаја, дочим је искључиво осуђен због послуге, али не да се он лично служио новцем, већ што је прекрочио одобрене кредите за материјалне расходе.

Нашим студентима

Министарство Просвете под Бр. 10621 од 26. јуна 1930. год. донијело је одлуку, да се ниједан наш држављанин не може шлоловати у иностранство, без пртходне дозволе.

Такође наши студенти не могу провести школски одмор у нашој држави, који су се већ затекли на школовању у иностранство.

Унапређени:

Наш пријатељ г. Миња Брајовић, старјешина поште у Ман. Острогу унапријеђен је из IV у III групу.

У I. гр. II катег. Вукмировић Лазар управник поште, Рогановић Илија и Ивановић Илија из IV у III Ивановић Момчило и Станићева Јулка.

Премјештени:

Из Подгорице у Вир Пазар Андрија Јовановић, Вуксановић Милица, у Скопље 1. Ускоковић Милован, и Перовић Илија.

Беше повише парова. који се кретаху у разним правцима.

Овде нас није нико узнемиравао На гратском торњу откуца 21 час и ми се упутисмо кући исто као и прошле недеље задовољни.

Жали ли смо што нам је искључена могућност да проведемо једну ноћ у пољу под отвореним небом.

ФОРД У БАРУ

Учешће наше државе у подизању творнице аутомобила у Б А Р У

Београд, 2. јула. Питање подизања творнице аутомобила у Бару коју намјерава да подигне Форд, дошло је већ до мјеродавних мјеста, на коме се оно сала расправља. Наша држава намјерава да узме у подизању творнице знатније учешће, те ће у ту сврху осигурати себи мајоритет дионица у том предузећу. Она намјерава, да у будуће покрива своје потребе у овој творници, да се на тај начин елиминирају добаве из иностранства.

Непогода у Берима

Јављају нам из Бери, да је онамо дана 2. јула т. г. велики град, уништио скоро читаву љетину, као и винову лозу.

Одмах је изашао на лице мјеста инж. агр. госп. Полексић. Прегледао је учињене штете које се цијене на један милион и петстотина хиљада, и о том, поднио извештај Банс. Управи.

ДНЕВНИК

Указом Њ.В. Краља постављени су бански вијећници: за Подгорицу г. г. Нешо Шћеповић претсјед општине, и Милош Ивановић начелник у пензији, за Цетиње: Томо Милошевић протсј. општине, за Бар: Васо Марић индустријалац, за Улцињ: Селим Ресулбеговић, пензионер, за Дан. Град Др. Саво Радовић, За Колашин: Јанко Тошковић, за Никшић: Лука Мијушковић, предсједник за срез никшички Мујо Сочица.

Један Концерт

У неђељу 13. т. м. долазе у Подгорицу, преко Плавнице, ученици и ученице VII р. гим. из Вел. Кикинде под водством двојице наставника и једне наставнице.

Вјерени

Претседник Општине Средњо-Љешавске, г. Шпиро Марковић, син Митра Бошкова Марковића оф. у пенсији и г-ца Стана кћи Крста Поповића, мајора у пенс. с Чева вјерени. Симпатичним вјереницима наше честитање,

Читуља.

† Вјера Ђокић. Дом нашег суграђанина г. Сава П. Вулетића Министра у пенсији и адвоката задесила је голема жалост. Нећака и штићеница Госпође Вулетић отмијено симпатично девојче Вјера Ђокић (сирече без мајке) преминула је у пулолку свог живота у својој петнаестој год. Смрт је задесила у Бару код њеног оца г. Ива Ђокића управитеља барске луке 1. о. м. а сјутрадан је сахрањена на барском гробљу уз огромно учешће покајница из Бара и других мјеста. — Наше искрено саучешће!

Ожалошћена породица Вуковић даваће данас помен Савети Ф. Вуковић у храму Св. Ђорђа у 9 ипо сати прије подне, о чему извештавају пријатеље и познајнике.

Спорт

Балшић — Обилић 5 : 1

Сусрет клуба „Балшић“ са никшичким „Обилић-ем“ изгледао нам је интересантнији. Интересантнији зато што се очекивала боља уиграност код њега. Дочим смо се изненадили. Мјесто повезане игре видјели смо грубу. — Балшић је био на висини. Дао је све од себе. Успјех је био колосалан за Балшић, док катастрофалан за Обилић.

Вријеме лијепо игралиште погодно за ногомет. Публике доста, — са нестрпљењем се очекује почетак првенства.

Игра почиње у 5 сати. Гол бира Балшић, почетни ударац има Обилић. Игра се живо. Напади наизмјеничаи. Осјећа се налмоћност Балшића у 14 минути Балшић даје први гол. Прибира се и отвара опасне позиције пред голу Обилића.

Обилић Малаксава Валшић се још боље прибира и у првом полувремену у 4 узастопна момента, махиналан орзинама даје голове. Обилић је такође у у првом полувремену дао Балшићу први и последњи гол.

У другом полувремену послје промјене голова, Балшаћу није пошло за руком давати голове, ма да је у средини другог полувремена дао је и пети гол.

Дакле, клуб Балшић је у сваком погледу пуноправно репрезентовао Подгорицу.

Игра код Балшића је овај дан била боља него икада, личила је на професионалу.

Публика је са одушевљењем пратила све покрете Балшића а нарочито голове, кличући: живио Балшић првак Црне Горе.

Данас пријатељска утакмица »Херцеговац« »Будућност«.

Почетак тачно у 5 сати по п.

НАША НЕДЈЕЉА

Га - га - га гачу црни гаврани. Прелијећу плавим небом, изнад града славне прошлости и лијепе будућности велике црне птичурине. У граду страх и црне слутње. Врани гавранови чине штете оштећеним усјевима. У јатима спуштају се и на главама грађана испуштају бијелу течност.

Стање је критично. Од њиховог гакања подузима језа. У граду влада велика забринутост. Конферише се. Доносе се одлуке.

Ловачко Удружење на свечаној историској сједници, једногласно је ријешило да се изда овај проглас Ловцима:

Ко је ловал и ловачког рода, Од ловачке крви и колена, А не доша у бој на гавране: Деснипа му усахнула рука, Шаром пушком ништане ловио.

Нит вукова - нити гавранова, Ррђом капа док му је колена, Све припреме учињене су у тајности. Гавранове је требало изненадити и побити. Мало је ловаца на које је клетва пала. Састанак и полазак био је испод Морачких пећина. За превоз стављени су им на располагање Морачки бродови.

Пред позазак завладало је борбено расположење. Издата је заповијест. Патроле предходнице већ су у покрету. Прихватница и главна трупа иду стрељачким поретком. Предходница извештава да гавранови бивакују на крушевачким положајима. Левокрилна патрола је изненађена. На ловачким шеширима гавранови су просули бијелу течност. Настало је гакање, заглашна вика и урнебсна пуцњава. Гавранови оступају са великим губитцима. Извршен је јуриш. Непобитни гавранови су умакли. Поход је завршен успјешно. Рањени гавранови су одлећели. За мртве ни говора нема.

По свршеној битци предложено је да се мртвима подигне споменик са натписом: Ловци,

Кад прођете овуда сјетите се оних, који су овдје сахрањене поубијали.

У сумрак су побједници са Крушевца, са убијеном враном, продефиловали Подгоричким улицама, бурно поздрављени од грађанства које их је дочекало. Га - га - га гавранови и данас гачу, код ловаца нема губитка.

РЕСТОРАНТ „МОСКВА“

— у Подгорици —

Располаже са домаћом и страном кухињом, те само према сезони;!

Абоненте прима са умјереним цијенама, а гарантује за дејство добре укусне хране. Увијек фришке хране и сваки гост мора бити довољен.

послуга брза и тачна јамчи Ресторант Москва

Подгоричка Банка — Подгорица

Основана 1904. год.

ВИБЛИОТЕКА ГЛАВНИЦА И ФОНДОВИ ПРЕКО ДИВ. 7.000.000

CRNOJEVIĆ

Прима и укамаћује најповољније улоге на штедњу.
Отвара текуће рачуне трговачким и индустријским фирмама.
Купује стране валуте и чекове по најновијем курсу.
Брзојави адреса: **БАНКА**

Овлашћени завод за рад са валутама и девизама.
Врши осигурања валуте.
Обавља све банкарске послове најкултантније.
ТЕЛЕФОН бр. 20

Јако Ламновић

Извозничка
Увозничка
депозитарска
РАДЊА
колонијалне
РОБЕ

ПРЕПОРУЧУЈЕ
трговцима малопродавцима из града и унутрашњости да му се за своје потребе обраћају
Цијене без конкуренције

Пажња ученицима!

Ученици који имају поправне испите из појединих предмета, а желе се спремити уз повољне цијене, нека се обрате

Николи Распоповићу и Драгиши Ивановићу

ИНДУСТРИЈА

МАСЛИНОВОГ

УЉА

УЉАРА

РАФИНЕРИЈА

ЕКСТРАКЦИЈА

КРАЉЕВСКИ ДВОРСКИ ЛИФЕРАНТИ

Браћа МАРИЋ — Бар

Зетска бановина
ЈУГОСЛАВИЈА

ЦИЈЕНЕ УМЈЕРЕНЕ

Производи гарантирано чисто МАСЛИНОВО УЉЕ. Рафинирано и два пут филтрирано, као и сулфурово уље од маслинове колоне за сапун.

Уље је првокласног квалитета и сто за сто чисто МАСЛИНОВО УЉЕ док су страна уља већином мијешана са већим процентом разних биљних уља што је анализом утврђено.

Добија се по свим бољим колонијалним радњама у
цијелој Југославији.

2—5

ЦИЈЕНЕ УМЈЕРЕНЕ